

BA og diskusjonen om likelønn

LEDEREN I BA 7. oktober gir å tilkjenne avissens synspunkt på likelønn. Men egentlig handler lederen lite om likelønn, men mest om helt andre forhold. Redaktøren mener at det er sykepleierne, ikke ledelsen, som bestemmer kompetansebehovet sykehusene har for å løse oppgavene i spesialisthelsetjenesten.

SYKEPLEIERNE får også den tvilsomme æren av at hjelpepleierutdanningen for få år siden ble erstattet med helsefagarbeiderutdanning i videregående skole. Og ikke nok med det – men ansvaret for en dårlig rekruttering til denne utdanningen må vi også bære. Så hvor kommer likelønn inn i denne diskusjonen?

Da likelønnskommisjonen pekte på tiltak for likelønn, områder hvor likelønnsgapet er størst, så er det ikke hos lavlønnsgruppene i offentlig og privat sektor. Tvert imot. I Norge har vi en

sammentrykt lønnsmodell som gir liten uttelling for utdanning, en modell som ivaretar lavlønnsgruppene langt bedre enn utdanningsgruppene.

Og er du i et kvinneyrke i offentlig sektor med utdanning fra høyskolesystemet blir du den store taperen i denne lønnsmodellen. Likelønnskampen handler om å rette opp en skjevhet som i stor grad handler om at kvinners utdanning verdsettes lavere enn menns utdanning.

PÅSTANDEN til redaktøren om at sykepleiere bruker store deler av arbeidstiden til arbeidsoppgaver som andre kan gjøre, signaliserer manglende innsikt i hva sykepleie handler om. Men kompleksiteten i arbeidsoppgavene, sammenhengene de forskjellige oppgavene representerer i forhold til pasienten, kan en ikke forvente at alle har innsikt i. Sykepleierne er ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO) helsevesenets rygg-

rad, nettopp med bakgrunn i deres utdanning. At enkelte aktører her til lands ønsker å tone ned dette faktumet får så være. Så lenge behovet for kvalitet i behandling og pleie er økende vil også kravet til å rekruttere personell som møter dette behovet øke. Skal noe så uakseptabelt som manglende likestilling på lønn hindre tilstrekkelig rekruttering, kan ikke det fortsette.

DISKUSJONEN om hvem som skal stå først i køen når en skal rydde i likelønnsutfordringene må redaktøren gjerne ha en mening om. Men på andre områder, der en skal rette opp i skjevheter, starter en som regel der skjevhetene er størst. Et logisk prinsipp som også bør praktiseres i sammenheng med likelønn.

● **Mary-Anne Goiten**, fylkesleder i Norsk Sykepleierforbund, Hordaland

BA-skribent **TERJE ØSTIGÅRD** har vært på hellig grunn og gått i Jesus fotspor.

Jesus i Etiopia

DEN ETIOPISE ortodokse kirken ble grunnlagt i det fjerde århundret av Frementius i kongedømmet Axum. Trosretningen skiller seg fra den katolske og protestantiske kirken på flere områder. I motsetning til bibelske kreasjonister som hevder at Jorden ble skapt av Gud i år 4004 f.Kr., så hevder konservative etiopiere at Jesus ble født 5500 år etter verdens skapelse. I synet på Jesus fremheves det at Jesus er en enhet av guddommelig og menneskelig natur i motsetning til de vestlige kirketradisjonene som setter et skarpt skille mellom de to sfærene.

Et spesielt aspekt ved den etiopiske ortodokse kirken er den rike mytologien. Siden dette er i nærområdet til hvor Jesus ble født, så blir tradisjoner omskrevet og tilpasset lokale forhold. I mange tilfeller er det en forlengelse av Bibelen – der hvor kapittelet slutter i Bibelen fortsetter historien i etiopisk mytologi og kristendom.

IFØLGE BIBELEN flyktet Maria og Josef med Jesus til Egypt. Den videre turen gikk til ulike steder i Etiopia, og endte på klosteret Kirkos som ligger på en øy i Tana-innsjøen. Jesus var fem år gammel da han med Maria og Josef samt resten av reisefølget tilbragte tre måneder og ti dager på øya. Denne historien deles også av lokale prester i Tana-regionen.

For munkene og nonnene som bor på øya er det en rekke beviser på at Jesus med følge faktisk var der. På en stor stein er det angivelig et fotavtrykk av Jesus, som i dag fortoner seg som en sprekk i steinen. Ved siden av på en bergkant er det også et fotavtrykk av Jomfru Maria, og lenger borte på fjellryggen er det et avtrykk i berggrunnen av kledet til Maria hvor hun satt.

Munkene sier selv at sporene i dag er delvis eroderte og vanskelig å se, men det er en konsekvens av naturlig forvitring og endrer ikke betydningen av hendelsene og stedets hellighet.

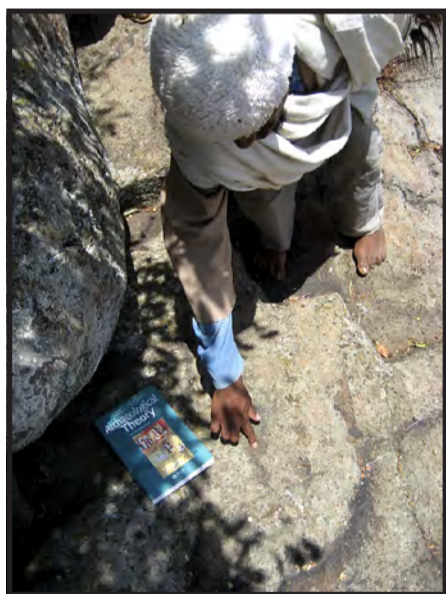
DENNE KLOSTERØYA har også blitt besøkt av andre bibelske personer. Elias var der og apostelen Johannes utførte dåp i innsjøen. Og på øya er det foruten de synlige kirkebygningene også ni usynlige kirker på bergryggen hvor sporene av Jesus og Maria er. Etter oppholdet på øya returnerte reisefølget tilbake til Egypt og historien fortsetter slik den er nedtegnet i Bibelen.

Hvor sannsynlig eller usannsynlig det er at Jesus var i Etiopia er avhengig av hva

KLOSTER: Kirkos-klosteret ligger i Tana-innsjøen.

FOTO: TERJE ØSTIGÅRD.

KONKRET: På en stor stein er det angivelig et fotavtrykk av Jesus.

MARIA: En munk viser Jomfru Marias fotavtrykk i berget.

man tror. I den etiopiske ortodokse kirke er det en lang tradisjon for å konkretisere og materialisere hendelser og gjenstander i Bibelen til spesifikke steder.

EN SENTRAL forestilling er at Paktens ark er i Etiopia. Arken eller skrinet ble bygd på ordre fra Moses og inneholdt de to steintavlene med De ti bud. Arken var opprinnelig plassert i Salomos tempel. Ifølge en legende er dronning Sheba fra Etiopia og fikk barn med kong Salomo av Jerusalem. Denne sønnen, Menelik, ble den første kongen av Etiopia, og han fikk angivelig Paktens ark i gave og tok den med til Etiopia. I dag blir det hevdet at Paktens ark er i en kirke i oldtidsbyen Axum, men før den kom dit var den tatt vare på i 800 år på intet ringere sted enn klosterøya Kirkos, som senere ble besøkt av Jesus.

” For troende kristne er ikke dette myter, men sannheter.

For troende kristne er ikke dette myter, men sannheter. Bevisene er materielle og reelle, og det gir en spesiell hellighet til partikulære steder som gjennom tilknytningen til bibelhistorien blir fundamentale for Jesu liv og virke og i siste instans – menneskets frelse ved dommedag.

Hvorvidt historiene om Jesus i Etiopia har relevans for norske kristnes trosoppfatninger er derimot en annen sak og avhengig av tro.

post.doc v/Unifob Global, Universitetet i Bergen

” Hensyn til dyr blir heller ikke brukt mot norsk jakt, der mange dyr dør langsomt og smertefullt.

Jødisk slakt

12. JUNI 1929 vedtok Stortinget forbud mot den jødiske slaktemetode (kosher shechita).

Debatten ble fornyet i mai i år, etter at EU gikk inn for å legalisere jødisk slakt. At EU 22. juni vedtok å tillate jødisk slakt, medfører at Norge, i henhold til EØS-avtalen, må tillate denne slaktemetoden. Dermed kan et 80 års diskriminerende forbud – mer preget av fordommer enn av hensyn til dyr – avsluttes.

I 17- og 1800-tallets Europa fant det sted en oppblomstring av fantasihistorier om jødenes vandring, angivelig forårsaket av deres synder mot Jesus og evangeliet. Noen tiår senere begynte forbud mot jødisk slaktemåte å bli et aktuelt tema i det kristne Europa.

FORBUDET MOT jødisk slaktemetode ble altså vedtatt i Norge 1929, mens Tyskland forbød metoden først etter at nazistene tok makten i 1933. I Tyskland ble forbudet opphevet rett etter nazistenes fall, mens det i Norge eksisterer fortsatt.

Debatten i Stortinget som førte til forbud mot jødisk slaktemetode (88 mot 21 stemmer), var ikke preget av omtanke for dyr – men av jødehat. Leder for Bondepartiet (dagens Senterpartiet) og senere statsminister og NS-medlem, Jens Hundseid, argumenterte slik: «Vi har ikke invitert jødene hit til landet og vi har ingen forpliktelser til å skaffe jødene dyr til deres religiøse orgier.»

DA HUNDSEID ble statsminister (1932–1933), uttalte han i Stortinget: «En god del av disse utlendinger som kommer inn i landet, er rasemessig sett av mindreverdige kvalitet. De har dårlig arvestoff, men de har stor vitalitet i retning av å formere seg. Vår rase lider under denne innvandringen.» Hundseids «interesse for dyrevern» var tydeligvis del av europeeres rasisme.

DOKUMENTASJON: Det foreligger intet bevis for at dyr opplever jødisk slakt verre enn norsk slakt. Dyrevern var altså bare en humanitær maske for å skjule antisemittismen bak forbudet.

Myten om at jødisk slaktemetode fører til uakseptabel smerte er ikke oppstått av humanisme. I sin propagandafilm «Den evige jøde» presenterte nazistene jødisk slakt som noe ytterst barbarisk – stikk motsatte av nazistisk humanisme, kanskje?

DOBBELTMORAL: «Hensynet» til dyr benyttes ikke mot norsk hvalfangst. Selve ordet «fangst» er hvitvasking av drap på store pattedyr, hvorav mange lider mye før de omsider dør. Av hensyn til dyrevern vedtok EU i juni også forbud mot handel med selprodukter, men dette debatteres ikke i Norge.

Hensyn til dyr blir heller ikke brukt mot norsk jakt, der mange dyr dør langsomt og smertefullt.

Dyrs lidelse – uansett slaktemetode – begynner på vei til slakteriet. Å begrense dyreverndebatten til slakteøyeblikket, er en kunstig avgrensning av debatten til én spesiell detalj som kan brukes mot jøder. Kritikken mot jødisk slaktemetode er diskriminerende og derfor antijødisk.

Norge kan nå takke EU for hjelpen med å fjerne den 80 år gamle antisemittiske skampletten fra sin samvittighet.

● **Erez Uriely**

er leder for Senter mot antisemittisme i Oslo

FAKTA

DEN ETIOPISE ORTODOKSE KIRKEN

- Har ca. 45 millioner medlemmer.
- Kirken ble uavhengig den koptiske kirken i Egypt i 1959 og fikk sin egen patriark.
- Trosretningen har en rik mytologi og tradisjon for mystifisering.
- Jesus med Jomfru Maria og Josef var flere steder i Etiopia.